

Kirja: Namibian demokratiakehitys polkee paikallaan

Onko köyhän maan vaikeampi demokratisoitua kuin rikkaan? Tätä kysyy Lari Kangas kirjassaan "Namibian Democracy Consolidated?" Teos pohjautuu hänen opinnäytetyöhönsä Stellenboschin yliopistossa Etelä-Afrikassa. Kangas tutkii siinä namibialaisen talouden, instituutioiden ja politiikan yhteyttä demokratiakehitykseen.

Lari Kangas osaa määritellä päivälleen poliittisen heräämisensä: se tapahtui 2. lokakuuta 1989.

"Olin katsomassa Cry for Freedom -elokuvan ensiesitystä elokuvateatterissa tyttöystäväni kanssa. Namibia ei silloin vielä ollut itsenäinen, ja elokuva oli vahva elämys apartheidin piirissä eläville ihmisille. Kaikki tulivat elokuvateatterista ulos liikuttuneina.

Teatterin edessä oli odottamassa kolme poliisiautoa, ja taustalla seisoivat lisää poliiseja. Kaikki jäivät seisomaan hiljaa paikoilleen. Aloimme silloin spontaanisti suudella namibialaisen tyttöystäväni kanssa. Hän olisi voinut saada kaksi vuotta vankeutta valkoihoisen suutelemisesta, ja minäkin olisin voinut saada rangaistuksen. Moni muukin paikallaolijoista alkoi suudella. Oikeastaan silloin alkoi poliittinen aktiivisuuteni ja rakkauteni Namibiaa kohtaan", Lari Kangas kertoo.

Äärimmäisen rikkaita ja äärimmäisen köyhiä

Namibia itsenäistyi Afrikan maista viimeisenä maaliskuussa 1990. Äskettäin Nobelin rauhanpalkinnon saanut Martti Ahtisaari oli ratkaisevalla tavalla mukana maan itsenäistymisprosessissa YK:n pääsihteerin erityisedustajana. Hän sanoi vuonna 2000, että Namibia on Afrikan demokraattisin maa.

Kangas toteaa kuitenkin, että Namibian demokratian taso on jo kauan ollut pysähdyksissä. Yksi syy vähäiseen demokratiaan maassa on, että maan tuloerot ovat äärimmäisen jyrkkiä: maa on Bangladeshin ja Brasilian ohella maailman epätasa-arvoisin valtio, jossa rikkaimmalla 10 prosentilla on parempi elintaso kuin Luxemburgissa ja lopun 90 prosentin elintaso on kuin Zimbabwessa tai Hondurasissa.

Kankaan kirja keskittyy Namibian poliittisen tilanteen kuvaukseen. Hän esittelee demokratian kehittymisteorioita sekä syitä demokratiakehityksen pysähtyneisyyteen Namibiassa. Kankaan mukaan huomattavat ja jatkuvasti kasvavat tuloerot ovat tärkeä syy pysähtyneisyyteen: Namibiassa on vain äärimmäisen rikkaita ja äärimmäisen köyhiä. Keskiluokkaa ei ole päässyt syntymään.

Oppositio ei saa ääntänsä kuuluviin

Poliittinen valta on yhden puoleen, SWAPO:n, käsissä, ja valtio ja puolue ovat pitkälti yhtä. Oppositio on heikko, eikä sillä ole tarvittavia resursseja saada ääntänsä kuuluviin. Kaikki hallinnon varat ovat pääpuolueen käytössä, jolloin muiden puolueiden toiminta estyy. Äänestysprosentti on korkea, mutta suurin osa ihmisistä äänestää SWAPOa.

Miksei oppositiopuolueita äänestetä? "SWAPO lupaa kehitystä, joten kansa äänestää sitä. SWAPO myös tarjoaa etuoikeuksia jäsenilleen", Lari Kangas kertoo ja jatkaa: "SWAPO kontrolloi monia asioita namibialaisessa yhteiskunnassa. Esimerkiksi jos vesipumppu sattuu hajoamaan, paikalle hälytetään SWAPO. Myös kehitysyhteistyöprojekteissa paikalliset vastuuhenkilöt ovat aina SWAPO:n jäseniä."